

Landskap: Småland
Kommun: Västervik
Socken: Gladhammar
Fastighet: Lunden1:6
Objekt: Lunds by

Delgivningskvitto

	SWEDISH NATIONAL HERITAGE BOARD RIKSANTIKVARIÉAMBETET
Ink	2010 -10- 13
Önr:	.....

Byggnadsminnesförklaring av del av Lunden 1:6, Gladhammars socken, Västerviks kommun

Beslut

Länsstyrelsen beslutar att förklara del av Lunden 1:6, ladugård med tillhörande fruktträdgård med utbredning enligt karta bilaga 1, för byggnadsminne.

Beslutet har fattats med stöd av 3 kap 1 § Lag (1988:950) om Kulturminnen m.m.

Länsstyrelsen meddelar enligt § 2 samma lag följande skyddsbestämmelser:

1. Byggnaden får ej rivras, flyttas eller till sitt yttre ombyggas eller förändras.
2. Byggnaden skall underhållas så att den inte förfaller. Vård- och underhållsarbeten skall utföras på ett sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar. Vård och underhåll skall ske med för byggnaden traditionella metoder och material.
3. Det område kring byggnaden, som på bifogad karta är markerat med skraffering, får inte ytterligare bebyggas eller på annat sätt förändras.
4. Skyddsområdet skall hållas i sådant skick att byggnadens utseende och karaktär inte förvanskas. Vid åtgärder på de fem fruktträden inom området skall samråd ske med länsstyrelsen.

Länsstyrelsen lämnar råd ifråga om underhållet av byggnaden och vården av det kringliggande området. Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen enligt 3 kap 14 § Lag (1988:950) om Kulturminnen m.m. lämna tillstånd till att byggnadsminnet ändras i strid mot skyddsbestämmelserna.

2010-10-14 beslöt... Sk.....
kopier till If: BM-reg. Az...

Redogörelse för ärendet

2007-04-23 framförde ett önskemål att hennes del i byggnadsminnet skulle utvidgas. Ett nytt ärende öppnades därmed om att väcka fråga om byggnadsminne av den ladugård som ligger på hennes fastighet och området kring byggnaden. Meddelande till Inskrivningsmyndigheten i Eksjö för anteckning i fastighetsboken skickades 2007-04-07. Ny kontakt med ägaren togs 2010-01-29 för att kontrollera om ägaren fortfarande önskade utvidgning av byggnadsminnets skyddsområde beträffande sin fastighet, vilket hon gjorde. Länsstyrelsen besökte platsen 2010-02-01 för möte med ägaren och besiktning av byggnaden. Förslag till byggnadsminnets omfattning och skyddsföreskrifter skickades 2010-05-19 till ägarna av grannfastigheterna i Lunds by och remiss skickades till berörda parter samma dag. Gladhammars hembygdsföreningen, vilken är en av de berörda parterna och som anlagt en parkeringsplats på fastigheten i kanten av den gamla Riksväg 4, meddelade att det inte var önskvärt att ha med parkeringen i skyddsområdet. Länsstyrelsen anser att ett långsiktigt skydd för helheten är att låta den yta som utgör parkeringsplats ingå i byggnadsminnet.

Länsstyrelsen har sedan 2001 haft önskemål att inkludera de större ekonomibygnaderna i byggnadsminnet Lunds by genom en utvidgning. Eftersom några av fastighetsägarna var emot utvidgningen beslutade Länsstyrelsen 2007-12-05 att inte längre driva ärendet.

Motivering

Byggnadsminnet Lunds by, har en unik bystruktur med åtta bostadshus symmetriskt placerade mot ett öppet torg. Den har bildats genom arvskiften och hemmansklyvningar inom samma släkt vilken går tillbaks till 1600-talet. I det första beslutet ingår bostadshusen, som är från 1700-talets början oftast påbyggda med en övervåning under 1800-talet. Övriga byggnader som ingår inom skyddsområdet är undantagsstugor, uthus och mindre ekonomibygnader. Länsstyrelsen anser det är av väsentligt intresse att också byns närmiljö med större ekonomibygnader synliggörs och bevaras. Detta för att även i framtiden få förståelse för hur byns invånare försörjde sig på ett för- och tidigindustriellt jordbruk. Den ladugård, som i detta beslut vill skyddas med en byggnadsminnesförklaring, utgör ett exempel på hur lantbrukets byggnader har varit utformade i Lunds by under denna tidsperiod. Ladugården innehåller i östra delen ett hönshus och ett täckt gödselutkast, i västra delen en loge

samt däremellan en ladugård vilken idag inrymmer bl.a. hembygdsföreningens verksamhet. Byggnaden visar också på vilka material och tekniker som använts traditionellt i byn. De fem fruktträden intill ladugården åskådliggör äldre tiders självhushållning. Länsstyrelsen anser att ladugården och fruktträdgården med omgivande område i Lunds bys är att betrakta som kulturhistoriskt synnerligen märklig med motiveringen att det ökar förståelsen av och ingår i ett synnerligen märkligt bebyggelseområde och därmed väl uppfyller kraven för en byggnadsminnesförklaring enligt 3 kap 1 § Lag (1988:950) om Kulturminnen m.m.

I beslutet har antikvarie Helena Rosenberg varit föredragande och enhetschef Birgitta Eriksson beslutande.

Hur man överklagar

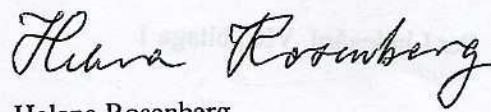
Detta beslut kan överklagas hos Förvaltningsrätten, se bilaga 2.

Övrigt

Enligt 3 kap 21 § lagen (SFS 1988:950) om kulturminnen mm, gäller detta beslut omedelbart även om det överklagas.

Lunds by förklarades byggnadsminne 1975 enligt Lagen (1960:690) om byggnadsminnen. Sedan 1989 fattar Länsstyrelsen besluten om nya byggnadsminnen samt ändring av befintliga enligt 3 kap Lag (1988:950) om Kulturminnen m.m. Enligt övergångsbestämmelser skall beslut som är fattade med stöd av äldre lag vid tillämpning anses ha beslutats med stöd av den nya lagen, dvs. Riksantikvarien utgör inte längre tillsynsmyndighet utan Länsstyrelsen.

Birgitta Eriksson

Helena Rosenberg

Bilaga

1. Karta med skyddsområde avgränsning markerat med skraffering.
2. Beskrivning av byggnaden
3. Hur man överklagar

Kopia med bilaga

Gladhammars hembygdsförening, ordf. Thomas Hedfors, Gladhammar Frälsegården
1, 593 96 VÄSTERVIK, bilaga 1-3

Bertil Lundén, Lunds by 3, 593 96 VÄSTERVIK, bilaga 1-3

Riksantikvarieämbetet, bilaga 1-3

Västerviks kommun, Miljö och Byggnadskontoret, bilaga 1-2

Kjell-Håkan Arnell

Samhällsbyggnadsenheten, BM-pärm, bilaga 1-2

ÅR

Med laga kraft till

Lantmäteriet, Division Inskrivning, Box 39, 575 21 Eksjö, bilaga 1

Västerviks kommun, bilaga 1

Lantmäteriet, Box 510, 391 25 Kalmar, bilaga 1

Per Lindegård, VIC, bilaga 1

Beskrivning av byggnad / Lunden 1:6

Ladugården var vid besiktningstillfället begravd i djup snö och kunde endast inspekteras exteriört.

Ladugården har i väst en loge, i mitten en ladugård och mot öst ett täckt gödelseutkast samt ett hönshus. Allt är samlat under samma tak.

Exteriört är byggnaden i till stora delar gott skick. Ladugården är utförd i rödfärgad panel. Panelens utförande och ålder varierar på de olika fasaderna. Logdelen, som vilar på enkla huggna hörnstenar, har en slät ospontad panel. Ladugårdsdelen, som vilar på en murad grund av huggen sten, uppvisar dock flera olika lockpanellösningar. Mot norr är övre delen av fasaden gjord i någon form av gles spontad panel medan nedre delen har en nyare lockpanel.

På logdelen finns främst enkla bräddörrar med smidda bandgångjärn medan ladugårdsdelen har dörrar med utanpåliggande horisontell panel. På norra sidan finns dock även en enkel bräddörr. Mellan hönshuset och gödelsutkastet saknas en dörr. Fönstren till ladugården är av 1700-tals modell med 6 rutor i varje båge. Fönsterfodret är dock utanpåliggande vilket är av yngre datum.

Taket är klätt med rött lertegel. Under detta ligger en plywood som skyddare det underliggande sticketaket. Takfot och vindskivor är av yngre datum.

Ägaren beskriver att det inga förändringar har skett i logdelen. Golvet utgörs av ett brädgolv. I ladugårdsdelen finns cementgolv. Enligt ägaren har väggarna här målats vita och hyllor monterats. Denna del används av Gladhammars hembygdsförening. Tidigare har här varit vagnsmuseum för Gunnebo bruk.

Enligt Gunborg Wilén utgörs marken runt ladugården av ängsmark som tidigare varit gammal åkermark. Marken kringgärdas av staket av yngre datum. Söder om ladugården står en rad fruktträd, bl a astrakaner, vilka är planterade på 1930-talet.

	Nuvarande byggnadsminnesområde
	Nytt byggnadsminnesområde

